

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Staatssecretaris S.P.R.A. van Weyenberg
Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG

Veldhoven, 23 november 2021

Betreft: Ministeriële Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik (wegwerpplastic)

Geachte staatssecretaris,

Hierbij ontvangt u de reactie van de Vereniging Professionele Frituurders (ProFri) op de Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik (wegwerpplastic). ProFri is de branchevereniging voor cafetaria's, snackbars en andere frituurbedrijven.

Wij staan als vakvereniging achter maatregelen die moeten voorkomen dat wegwerpplastics nog meer milieuschade veroorzaken. Wij maken ons echter zorgen over de uitvoerbaarheid en daarmee het succes van deze regeling.

Zonder een financiële impuls in de vorm van een subsidie voor ondernemers of ondersteunende projecten, zal de transitie van plastic naar duurzame alternatieven moeizaam verlopen. Dit lichten wij verder toe in onze reactie. Vakvereniging ProFri wil hier graag over meedenken.

Verder is de tekst van de regeling op bepaalde punten onduidelijk. Hierdoor kunnen misverstanden ontstaan.

Zo staat het woord 'kunststof' in de titel van deze regeling, maar komt het slechts sporadisch terug in hoofdstuk 2, het belangrijkste hoofdstuk voor frituurondernemers. Er wordt alleen gesproken over drinkbekers en voedselverpakkingen. Daardoor lijkt het alsof deze artikelen over alle verpakkingen gaan, niet alleen over de verpakkingen gemaakt van en met kunststof. Er kunnen misverstanden ontstaan als delen van de tekst geïsoleerd worden gebruikt of uit de context worden gehaald.

Verder zorgen ook woorden als ‘verboden’, ‘herbruikbaar’ en ‘voedselveiligheid’ in onze ogen voor verwarring. Op de volgende bladzijdes vind u onze op- en aanmerkingen en geven we antwoord op de twee specifieke vragen in deze internetconsultatie:

1. Waarborgen de maatregelen voldoende de balans tussen uitvoerbaarheid en ambitie?
2. Is het gewenst om in de regeling een (niet-bindend) richtbedrag op te nemen voor de prijs die gerekend moet worden voor de plastic wegwerpbekers en voedselverpakkingen die niet langer gratis verstrekt mogen worden?

Uiteraard zijn we bereid om onze reactie verder toe te lichten.

Hoogachtend,

Frans van Rooij
Directeur Vereniging Professionele Frituurders

Reactie van de Vereniging Professionele Frituurders (ProFri)

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

De alinea over voedselverpakkingen: **Voedselverpakkingen (1)** voor eenmalig gebruik: verpakking voor eenmalig gebruik, genoemd in bijlage, deel A, onder 2, van de EU-richtlijn kunststofproducten voor eenmalig gebruik, zijnde containers zoals dozen, met of zonder deksel, voor voedingsmiddelen die:

- a. bestemd zijn voor onmiddellijke consumptie, ter plaatse of om mee te nemen;
- b. typisch vanuit de container worden genuttigd, en
- c. gereed zijn voor consumptie zonder verdere bereiding zoals bakken, koken of verwarmen, inclusief voedselverpakkingen voor fastfood of andere maaltijden die gereed zijn voor onmiddellijke consumptie, **met uitzondering van drankverpakkingen, borden, zakjes en wikkels die voedingsmiddelen bevatten; (2)**

Opmerkingen:

- 1) Door hier 'kunststof voedselverpakkingen' van te maken, kan worden voorkomen dat men denkt dat het over alle verpakkingen gaat.
- 2) Het is hier niet duidelijk voor welke verpakkingsproducten de uitzondering precies geldt. Ook daar kan verwarring over ontstaan.

Hoofdstuk 2. Reductiemaatregelen voor het verminderen van gebruik van **wegwerpbekers en voedselverpakkingen (1) voor eenmalig gebruik**

Artikel 2.1 (maatregelen eet- en drinkgelegenheden met consumptie ter plaatse)

1: Het aanbieden van **drinkbekers (1)** voor eenmalig gebruik aan de eindgebruiker door of **vanwege (2)** de exploitant van een voedseluitgiftelocatie, voor consumptie binnen die voedseluitgiftelocatie, **is verboden (3)**, tenzij de exploitant het volgende percentage, voor hoogwaardige recycling, gescheiden inzamelt.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op het aanbieden van **voedselverpakkingen (1)** voor eenmalig gebruik aan de eindgebruiker...

Opmerkingen:

- 1) Door op deze plekken het woord 'kunststof' toe te voegen, kan worden voorkomen dat men denkt dat het over alle verpakkingen gaat.
- 2) Het is niet duidelijk wat er wordt bedoeld met 'vanwege'

3) Het zou goed zijn als hier niet wordt gesproken over een verbod, maar over (strengere) voorwaarden. Het gebruik van plastic verpakkingen wordt immers niet verboden. Ondernemers moeten wel aan inzamelingspercentages voldoen.

Artikel 2.2 (maatregelen eet- en drinkgelegenheden met consumptie om mee te nemen of te bezorgen)

1. Het bedrijfsmatig aanbieden van **drinkbekers (1)** voor eenmalig gebruik of **voedselverpakkingen (1)** voor eenmalig gebruik aan de eindgebruiker, voor de consumptie van een drank of voedsel buiten de voedseluitgiftelocatie, geschiedt voor **een meerprijs (2)** ten opzichte van **de prijs van het voedsel of de drank per afzonderlijk kunststofproduct (3)**.
2. Exploitanten bieden, voor consumptie van drank of voedsel **buiten de voedseluitgiftelocatie dat op die locatie wordt bereid (4)**, een **herbruikbaar alternatief (5)** aan de eindgebruiker aan voor **drinkbekers (1)** voor eenmalig gebruik of **voedselverpakkingen (1)** voor eenmalig gebruik. Hieraan worden door de eindgebruiker meegebrachte bekertjes of verpakkingen gelijkgesteld, **indien de exploitant dit niet weigert aan de eindgebruiker vanwege risico's voor de voedselveiligheid (6)**.

Opmerkingen:

- 1) Door het woord 'kunststof' toe te voegen, kan worden voorkomen dat men denkt dat het over alle verpakkingen gaat.
- 2) Het is belangrijk dat de ondernemer zelf de meerprijs kan bepalen. Deze prijs is namelijk afhankelijk van heel veel factoren, zoals locatie, concept en doelgroep.
- 3) Zoals wij dit deel begrijpen, moet de ondernemer een meerprijs rekenen voor elk voedsel- of drankproduct dat in een kunststof verpakking wordt meegegeven. Dit zou hier duidelijker verwoord kunnen worden. Zoals de zin er nu staat, is het moeilijk te begrijpen.
- 4) Het is volledig onduidelijk wat hiermee wordt bedoeld.
- 5) Herbruikbare verpakkingen voor afhalen en bezorgen is onwerkbaar voor exploitanten en eindgebruikers. Duurzame alternatieven, zoals bakjes en zakjes van karton en bamboe, zijn niet herbruikbaar. Een papieren puntzak friet waar mensen mee door de stad lopen, is niet herbruikbaar. In drukke winkelcentra is friet regelmatig een impulsaankoop (puntzak friet in de hand), dus zullen eindgebruikers geen eigen verpakking bij zich hebben.
- 6) Wanneer de eindgebruiker zelf bekertjes of verpakkingen meebrengt, is het niet duidelijk of en hoe exploitanten daadwerkelijk moeten aantonen dat de verpakking een risico voor de voedselveiligheid oplevert. De vraag is wie dat bepaalt. Ook is het goed om duidelijk te maken dat de exploitant degene is die deze afweging maakt. Voorstel voor de laatste zin in dit artikel: **De exploitant oordeelt of een verpakking wel of geen risico's voor de voedselveiligheid oplevert.**

- **Aanvulling op opmerking punt 6:** Tijdens de spitsuren is het voor de meeste cafetaria's, snackbars en andere frituurzaken totaal onwerkbaar om verpakkingen te vullen die de

eindgebruiker zelf van huis heeft meegenomen. Met de diversiteit van producten en volumes van de bestellingen zorgt dit voor een logistieke chaos. Veel bedrijven hebben simpelweg de ruimte niet om deze werkwijze te implementeren.

Toelichting pagina 41:

Artikel 2.1 (maatregelen eet- en drinkgelegenheden met consumptie ter plaatse)

Laatste twee zinnen:

*De exploitant houdt een administratie bij van de hoeveelheid gewichtsprocenten aan **drinkbekers of verpakkingen (1)** die worden ingekocht en ingezameld. Gemeten wordt op basis van het gewicht van de hele verpakking of drinkbeker **gecorrigeerd voor nog resterend vocht en vuil en tevens gecorrigeerd voor aanwezigheid van te recyclen afval dat niet afkomstig is van kunststof bekens of kunststof voedselverpakkingen (2).***

Opmerkingen:

- 1) Door het woord 'kunststof' toe te voegen, kan onduidelijkheid worden voorkomen.
 - 2) Bij veel bedrijven is dit in de praktijk onuitvoerbaar. Het is niet duidelijk hoe de exploitant moet corrigeren voor resterend vocht, vuil, en afval dat geen kunststof bevat. Ook is niet duidelijk wie deze administratie controleert en met welke frequentie. Dat kans is groot dat dit leidt tot een administratief gedrocht.
-

Specifieke vraag in deze internetconsultatie: waarborgen de maatregelen voldoende de balans tussen uitvoerbaarheid en ambitie?

De ambitie is om de komende jaren het aandeel van single use plastics (SUP) in ons afval drastisch te verminderen. Daar willen ook de cafetaria's hun bijdrage aan leveren. Er zijn echter twee drempels:

1) De prijs van alternatieve verpakkingen

Met de stijgende grondstof- en energieprijzen, zien veel exploitanten zich al genoodzaakt om deze prijsverhogingen aan de eindgebruiker door te rekenen. Een meerprijs voor plastic verpakkingen vragen, of de prijs voor het duurdere alternatief doorberekenen, komt daar nog bovenop. Hierdoor is een aantal exploitanten terughoudend om over te stappen op duurzame alternatieven voor plastic verpakkingen en drinkbekers.

2) De kwaliteit van alternatieve verpakkingen

Hoewel fabrikanten stappen hebben gemaakt om de kwaliteit van alternatieve verpakkingen te verbeteren, lopen exploitanten nog steeds tegen problemen aan. Onder meer bakjes rietjes moeten werkbaar zijn en stevig genoeg zijn, anders levert een duurzaam alternatief irritatie op bij de exploitant en de eindgebruiker, de consument. Bovendien is er nog geen goed alternatief voor de plastic deksel beschikbaar. De markt is dus nog volop in ontwikkeling.

Deze drempels moeten de komende jaren worden weggenomen. Daarom is het goed dat de reductiemaatregelen voor het verminderen van het gebruik van kunststof drinkbekers en kunststof verpakkingen gefaseerd worden uitgerold. De verwachting is dat exploitanten de komende jaren, hetzij in steeds mindere mate, nog steeds kunststof drinkbekers en kunststof verpakkingen zullen gebruiken. Om die reden is het cruciaal dat regels en richtlijnen voor het scheiden van afval uitvoerbaar zijn. Alleen op die manier blijft het draagvlak voor deze maatregelen overeind.

Voor veel cafetaria's, snackbars en andere frituurzaken zijn de richtlijnen echter niet uitvoerbaar. Dat heeft drie redenen:

1) Apart inzamelen kunststof bekens en verpakkingen

In artikel 2.1 staat dat kunststof drinkbekers en kunststof verpakkingen ieder een eigen reductietraject ingaan, met twee verschillend oplopende gewichtsprocenten die exploitanten de komende jaren bij de inzameling moeten behalen.

Dit betekent dat kunststof drinkbekers en kunststof verpakkingen de komende jaren apart moeten worden ingezameld. Exploitanten hebben hier in totaal minstens vier recyclingbakken voor nodig: één voor kunststof bekens, één voor kunststof verpakkingen, één voor etensresten en één voor papier/karton (hamburgerbakjes, houten vorkjes, papieren placemats, etc). Veel exploitanten hebben daar simpelweg de ruimte niet voor.

2) Wegen en administreren van kunststof bekertjes en verpakkingen

Bij het wegen van kunststof bekertjes en verpakkingen, moeten exploitanten onder meer corrigeren voor achtergebleven etensresten. Zelfs als eindgebruikers hun etensresten netjes in de juiste prullenbak weggooien, blijft er vaak voedselresten achter in de bakjes. Het is onmogelijk om daarvoor te corrigeren. En zoals wij aangeven in onze reactie op deze consultatie, is het niet duidelijk wie deze administratie controleert en met welke frequentie. Hierdoor dreigt deze maatregel een administratief gedrocht te worden.

3) Herbruikbare verpakkingen en verpakkingen van eindgebruikers

De alternatieve verpakkingen van bijvoorbeeld papier, karton of bamboe zijn duurzamer dan plastic verpakkingen. Veel alternatieve verpakkingen, zoals papieren puntzakken, kartonnen friet- en snackbakjes, zijn echter niet herbruikbaar. Hergebruik van verpakkingen is voor exploitanten dus niet uitvoerbaar. Ook het vullen van verpakkingen die eindgebruikers zelf meenemen, is in de meeste gevallen niet uitvoerbaar. Dit lichten we verder toe in onze reactie.

Tweede specifieke vraag in deze internetconsultatie: is het gewenst om in de regeling een (niet-bindend) richtbedrag op te nemen voor de prijs die gerekend moet worden voor de plastic wegwerpbekertjes en voedselverpakkingen die niet langer gratis verstrekt mogen worden?

Dit is de grootste uitdaging voor exploitanten, en daarmee het grootste struikelblok voor deze hele regeling.

Hier moet goed over nagedacht worden. Een meerprijs voor plastic verpakkingen is begrijpelijk, maar lastig voor veel exploitanten. De stijgende grondstof- en energieprijzen moeten exploitanten ook al aan de eindgebruiker doorberekenen. Met de coronacrisis en horecasluiting net achter de rug, en de financiële problemen als gevolg, is dit een gevoelig punt.

Echter, de meerprijs die exploitanten doorberekenen voor alternatieve verpakkingen, ligt een stuk hoger. De prijs deze verpakkingen was al hoger, maar door het tekort aan grondstoffen en de toenemende vraag, is deze prijs verder toegenomen en zal naar verwachting nog verder toenemen. De markt raakt uit balans. Dit veroorzaakt een serieuze drempel op weg naar minder plasticgebruik. Vanwege de prijs wordt plastic mogelijk aantrekkelijker, zowel voor de exploitant als de eindgebruiker.

Om deze negatieve trend te doorbreken en deze maatregelen een kans van slagen te geven, is in onze optiek een subsidieregeling vanuit de overheid richting exploitanten nodig. De transitie van plastic naar duurzame alternatieven zal, zonder een financiële impuls, moeizaam verlopen. Vakvereniging ProFri wil hier graag over meedenken.